

LUO LIPPUJEN!

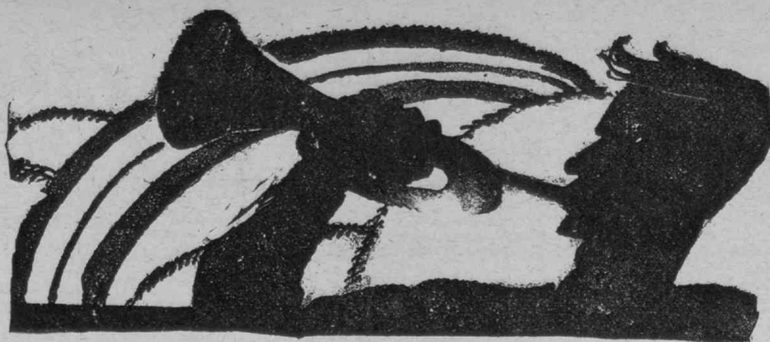
N:o 19 Lokakuun 21 p:nä 1937 Smk 3:—

Nyt kutsuu

taistelulehti

Luo lippujen!

satoja asiamiehiään

uuteen rynnäkköön!

Erikoisetu:

Lehti ilmaiseksi

marraskuun alusta vuoden loppuun v. 1938 **uusille** tilaajille, jos tilaus saapuu toimistoomme ennen 20. 10. 37.

Nimi	Osoite	Al-kaen	1/1 30: —	1/2 17: —	1/4 10: —
1.		/			
2.		/			
3.		/			
4.		/			
5.		/			
6.		/			
7.		/			
8.		/			
9.		/			
10.		/			

Tilausmaksu Smk.: .... lähetetään postiosoituksella seuraa kirjettä

Yht. Smk.

....

Asiamies

....

Osoite

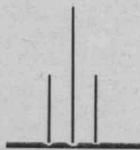
Luo lippujen!

N:o 19. Vastaava toimittaja: VILJO LIUS 25. 10. 1937

ankarin rukous

(Psalmi, jonka Artur Sirk oli erikoisesti Raamattuunsa merkinnyt ja jota hän lienee usein viime aikoinaan lukenut.)

Herra, pelasta minua pahoilta ihmisiltä, suojele minua väkivaltaisilta miehiltä,

jotka pahaa aikovat sydämessänsä, ja joka päivä riitoja sytyttävät.

He teroittavat kielensä kuin käärme, kyykäärmeen myrkky on heidän huultensa alla.

Varjele minua Herra, jumalattomien käsistä, suojele minua väkivaltaisilta miehiltä, jotka aikovat minua tielläin langettaa.

Ylpeät panevat salaa ansoja ja paaluja minun eteeni, ja virittävät verkkoja tien varteen, he asettavat ansoja eteeni. Sela.

Mutta minä sanon Herralle: Sinä olet minun Jumalani, Herra, ota korviisi rukoukseni ääni.

Herra, Herra minun pelastukseni varustus, Sinä varjelet minun pääni tappelupäivänä.

Herra, älä salli jumalattomalle hänen himojansa, älä anna hänen pahan aikeensa menestyä, ettei hän ylpeilisi. Sela. (Ps. 140: 2—9.)

Kansallisen nuorison sananvapauden puolesta.

Viime aikoina on vastustajalehdistö, erittäinkin sosialidemokraattinen, alkanut systemaattisen ajojahdin „*Luo Lippujen*" lehteä vastaan. Tämä liberaalinen lehdistö huolimatta sanan vapautta puolustavista periaatteistaan ei löydä kyllin räikeää kieltä usuttaakseen hallitusta, erittäinkin oikeusministeriä, lehtemme kimppuun. — Niinpä esim *Sosialidemokraatin* N:ossa 274 lehden pakinoitsija, joka siivottomuudessa vetää vertoja Helsingin Sanomain Eerollekin vaikkakaan ei ole yhtä kiero kuin tämä, tekee nöyrän kumarruksen tässä tarkoituksessa ministeri Ahmavaaralle. „Soihtu" taasen ei tyydy ainoastaan tähän vaan vaatii viime pääkirjoituksessaan koko IKL:n lakkauttamista n.s. kommunistipykälien perusteella.

Kaikesta huomaa, että punaisen lehdistön tarkoituksena on luoda yleisön keskuudessa sopiva mieliala sellaisten toimenpiteiden toimeenpanolle, jota punaisella taholla toivotaan. Näinhän tehtiin ennen „Sinimustan" lakkauttamista. Sekä vasemmisto-, että keskustalehdistö harjoitti kuukausimäärät kauhupropagandaa „*Sinimustaa*" vastaan, sen kimppuun käytiin eduskunnan puhujalavalta ja suurissa puoluekokouksissa ja silloinen oikeusministeri vaati sitä vastaan syytteitä 11 eri kirjoituksen johdosta, vaatien lehden lakkautettavaksi. Sisäministeri ei joutanut kuitenkaan odottamaan oikeuden päätöstä asiassa vaan lakkautti lehden hallinnollisella määräyksellä. Porvoon raastuvanoikeus ja Turun Hovioikeus kumosivat lehden lakkautusvaatimuksen, mutta silti se edelleen on lakkautettuna ja odottaa Korkeimman Oikeuden päätöstä. Tällaisia häikäilemättömiä keinoja käytti Kivimäen paljon kehuttu hallitus tukahduttaaksen opposition äänen ja kansallisen herätystyön nuorison keskuudessa. Poikkeuslakeja laadittiin, joissa rajoitettiin sananvapaus ja yhdistymisvapaus melkeinpä niihin määriin, joissa se oli maassamme n.s. routavuosien aikana ja siellä missä ei laki riittänyt käytettiin hyväksi hallinnollisia pakkomääräyksiä. — Tällä tavalla luultiin voitavan panna kuolaimet kansallisen nuorison suuhun!

Tätä taktiikkaa noudattaen demokraattisuudellaan ja vapaudenaatteillaan kerskuva sosialistinen lehdistö koettaa kypsyttää nykyistäkin hallitusta kuristustoimenpiteisiin kansallista nuorisoa ja sen äänenkannattajaa vastaan. Tulevaisuus on näyttävä minkälaiset ovat tämän propagandan tulokset. Jokainen tietää, että emme suinkaan voi hyväksyä nykyistä kansanrintamahallitusta. — Kuitenkin on meidän sen kunniaksi tunnustettava, että se näihin saakka on noudattanut kaikessa toiminnassaan oppositiota vastaan legalituettiperiaatetta sensijaan kuin Kivimäen hallitus saattoi edelläkuvatunlaisissa tapauksissa sen syrjäyttää poliittisen vallanhimonsa sokaisemana.

Totta on kuitenkin *Adolf Hitlerin* taistelukautenaan sinkoama lause: „*Tasavallan palava harrastus suojata itseään lakipykälillä ja kuritushuoneella on ankarin kritiikki koko järjestelmää vastaan*". Tällaisilla kuristustoimenpiteillä ei saada oppositiossa olevan nuorison ääntä tukahdutetuksi. Päinvastoin sen oppositiohalu vain entisestään kasvaa kuta epäoikeudenmukaisemman kohtalon alaiseksi se joutuu ja se alkaa yhä enemmän halveksia sellaista vastustajaa, joka käyttää hallitusasemaansa hyväkseen asettaakseen rautoja sen ranteisiin. — Sellainen järjestelmä on todella tuominnut itse itsensä, joka ei uskalla antautua oppisition kanssa vapaaseen kilpailuun vaan suojaa asemaansa poikkeuslaeilla ja lakkaamatta helistelee kuritushuoneen avainnippua käsissään. Voidaan kysyä, mitä saavutti Kivimäki ministereineen toimenpiteillään „sinimustan" nuorisoa vastaan? Ei kait kukaan epäile etteikö sen nuorison taisteluvoima ole monikertaistunut siitä kun siltä kiellettiin esim. nimipäiväkutsujen pito kodissaan. Varmaan ei tilanne muutu vaikka nyt käytäisiin uusilla dekreeteillä sen nuorison kimppuun. Lakkautettakoon sen järjestöt ja äänenkannattajat, painettakoon nyrkki sen suuta vastaan se laulaa kuitenkin:

„Lippuaan, kannetaan
aina mieheen viimeiseen!...

On sanottu että historia aina vähän väliä toistaa itse itsensä. Tämä pitää paikkansa myös ajatellessa niitä toimenpiteitä, joita on toteutettu tai, joita suunnitellaan nuorison kansallisen innostuksen tukahduttamiseksi. Niinpä niinä aikoina, jolloin suomalaisuudenliike alkoi herätystyönsä ylioppilasnuorison keskuudessa, tämä liike herätti vakavaa huolestumista jopa keisarillisessa hovissa. Keisari Aleksanteri I antoikin määräyksen silloiselle Suomen kenraalikuvernöörille, että sen tulee tehdä voitavansa, jotta tulee estetyksi „*harhaoppien levittäminen kansan keskuuteen ja kasvavan sukupolven turmeleminen väärillä opeilla*" — kuten keisarillinen käskykirje kuului. *Arvidson,* joka vaati Suomen kielelle

(Jatkuu siv 399.)

Echternachtista tuotu Sirkin hautaristi, joka nyt on Helsingin hautausmaalla sankarin leposijan merkkinä.

ECHTERNACHT,

Artur Sirkin viimeinen olopaikka

Kirj. O. J. Syväri

Päivälehdissä on kerrottu jo suurin piirtein kaikki, mitä eestiläisen vapaustaistelijan *Artur Sirkin* hämäräperäisen kuoleman yhteydessä on saatu tähän saakka selville. Viitataan vain tässä yhteydessä Suomen tunnettujen lääkärien antamaan lausuntoon, jossa todettiin, että luxemburgilaisten lääkärien antama kuolintodistus oli väärä, sekä omaan haastatteluuni, joka on ollut julkaistuna ainakin *Ajan Suunnassa* ja *Lakeudessa* ja jossa olen koettanut kertoa paikan päällä tekemistäni havainnoista valon luomiseksi Sirkin viimeisiin hetkiin ja hänen hämärään kuolemaansa. Sallittakoon minun tällä kertaa kuvailla hiukkasen sitä ympäristöä, jonka keskellä Sirk viimeiset aikansa eli, Echternachtin kaupunkia sikäli kuin siihen pystyn niin lyhyen vierailun perusteella, sekä sitä palvelusta, jota minullakin oli kunnia olla suorittamassa hänen maallisille jäännöksilleen.

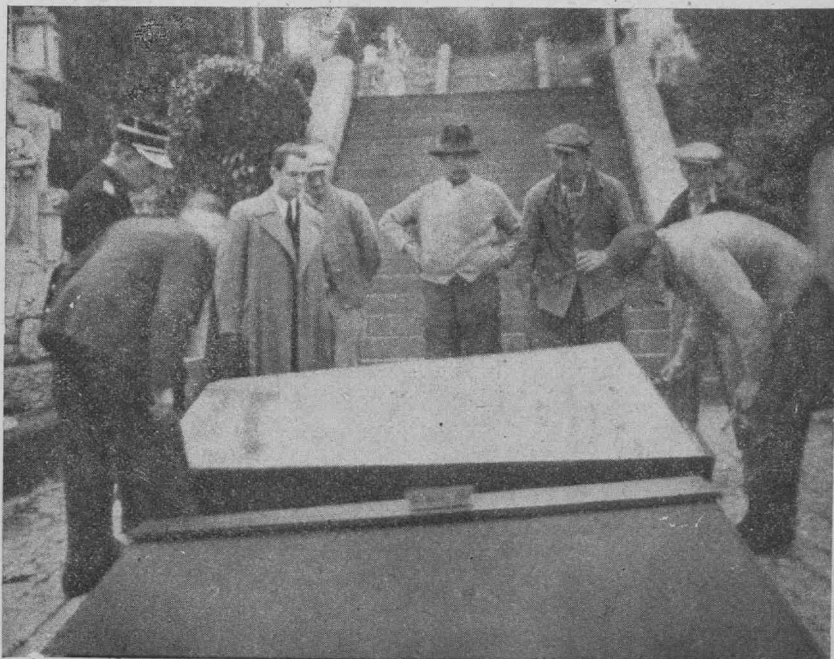
Echternacht on pieni, ainoastaan 3,000 asukasta käsittävä kaupunki Luxemburgin pohjoisella, Saksaa vastaan olevalla rajalla. Kaupunki rajoittuu suoranaisesti Saksan ja Luxemburgin väliseen, rajana olevaan pikkuiseen Saer-jokeen, jonka takana heti kohoavat mahtavat vuorenkukkulat, joitten laella näkyy vieläkin vanhoja keskiaikaisia rintalinnoja ja niitä suuresti muistuttavia kalliomuodostelmia. Kaupungissa oli silloin, kun minä siellä vierailin, jo hiljainen aika, sillä kaupungin asukkaiden pääasiallinen tulolähde, ulkomaalaiset turistit, olivat jo silloin muuttaneet pois. Mutta silloin, kun tuomari Artur Sirk siellä vielä eli, kesä- ja heinäkuussa, oli kaupungissa vilkas hyörinä ja minulle kerrottiin siellä tänäkin kesänä olleen niin paljon vieraita, että sen asukasluku kohosi lähes kymmeneentuhanteen.

Jos itse kaupunki jo sellaisenaan, lukuisine vanhoine hyvinhoidettuine puistoineen ja romanttisine viertoteineen on kaunis ja viihtyisä, niin vielä kauniimmat kerrottiin kaupungin ympäristöjen olevan. Vanhat metsät, korkeat vuoret, joiden laelta avautuu näköala silminkantamattomiin ja niiden vierestä avautuvat jylhät rotkot ovat todella erikoisia ainakin meikäläisen mielestä. Siellä kaupungin ympäristössä Sirk suuren osan ajastaan vietti tekemällä kävelyretkiä kauaskin ympäristöön. Se on seutua, jonka ymmärrän toisaalta jylhällä ja toisaalta taas herttaisella kauneudellaan tyydyttäneen maanpakolaisuudessa elävän vapaustaistelijan mieltä. Sieltä, metsistä ja vuorilta hän on hakenut lohdutustaan traagilliseen kohtaloonsa. Siellä hän on tuntenut olevansa lähempänä ainoata lohduttajaansa, Jumalaa, jonka puoleen hän niin usein tuskansa alaisena kääntyi.

Sirkin huone hänen hotellissaan oli yksinkertainen, mutta siisti. Näköala ikkunasta ei suinkaan ollut kohottava avautuessaan takapihan yli naapureitten harmaille katoille. Siellä yksinäisyydessään, työpöytänsä ääressä hän istui miltei aina, ellei ollut ulkona kävelyretkillään. Milloin hän kirjoitti nyt keskeytynyttä *kirjaansa nuorisolle*, jonka hän olisi omistanut vankilassa kuolleelle kapteeni Dunkelille, milloin taas hän ahkerasti tutki eestin kielistä Raamattuaan, taikka luki muita kirjoja.

Usein hän istui myös joko huoneessaan taikka jollakin korkealla vuoren harjalla ajatellen omaa maataan, omaisiaan, aseveljiään ja toivottavasti myös täällä Suomessa olevia ystäviään.

Viestit kotimaasta ja Suomesta tulivat hitaasti. Ne olivat miltei poikkeuksetta ikäviä tietoja. Hänen taistelutoverinsa istuivat yhä

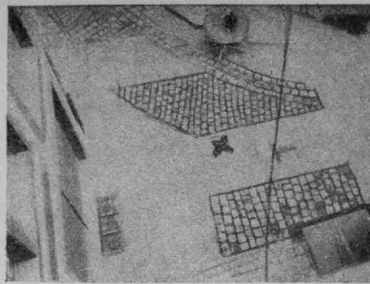
Sinkkiarkkua juotetaan kiinni Echternachtin hautausmaalla. Kolmas vasemmalta Sirkin lanko Arnower.

edelleen Tallinnan Keskusvankilan muurien sisällä tietäen sen, että heidän ainoa „rikoksensa" oli heidän palava halunsa toimia isänmaansa hyväksi. Suomestakin tulevat uutiset olivat hänelle, suurelle Suomen ystävälle, kaikkea muuta kuin ilahduttavia. Suomessa oli marxilainen hallitus ja sen takia näytti siltä kuin ne aatteet, joiden puolesta Sirk eli ja kuoli, olisivat Suomessakin huonolla tolalla. Lisäksi tulivat vielä katkerat ajatukset siitä, että Eestin diktaattorin vainukoirat eivät antaneet hänelle itselleen rauhaa edes niin kaukana olevassa kaupungissa. *Hollannissa häntä oli yritetty viekoitella hämäräperäiseen laivaan ja koetettu kaapata tuntemattomien miesten ohjaamaan autoon.* Ehkäpä aavistus lähestyvästä kohtalosta oli myöskin usein hänen mielessään. Aavistus, joka sitten toteutui ja johon hän ilmeisesti oli saanut lisävahvistusta heinäkuun toiseksi viimeisenä iltana, koska hän, muuten niin rauhallinen mies, oli silloin äkkiä tullut niin levottomaksi.

Kävelemme kohti Echternachtin hautausmaata varhain eräänä syyskuisena aamuna. Kaupungin poliisipäällikkö on meitä kehoittanut silloin sinne tulemaan, sillä vainajan maalliset jäännökset on tarkoitus silloin kaivaa esiin Luxemburgin mullasta veljesmaahan Suomeen vietäväksi. Hautausmaa on kauniilla paikalla, jyrkällä rinteellä. Paikka voisi olla kauniskin, mutta roomalaiskatoliseen tapaan vieri viereen sijoitetut haudat rumine koristuksineen ja kuvapatsaineen tekevät meikäläisiin vieraan ja epämiellyttävän vaikutuksen. Meitä, Eestin suurta poikaa hakemaan tulleita ystäviä on neljä: vainajan lanko ja kolme suomalaista.

Hotellin ovi. Sirkin huoneen ikkuna merkitty ristillä.

Hotellin pihamaa valokuvattuna Sirkin huoneen ikkunasta. Ristillä merkitty on paikka, josta Sirk väitetään löydetyn tajuttomana.

Tuon retken muistamme varmasti jokainen. Aamu oli kirkas, mutta jonkun verran kolea. Olimme määrähetkellä paikalla, mutta jouduimme odottamaan viranomaisia jonkun hetken. Hauta on auki, kun vaieten käymme avonaisen haudan äärellä, jonka pohjalla viruu jo pahasti huonontunut yksinkertainen puuarkku. Paljastamme päämme ja teemme kunniaa arkussa olevalle vainajalle. Muutama valokuva ympäristöstä ja itse arkusta, kun jo viranomaisetkin saapuvat. Ensimmäisenä saapuu vanha, kunnioitusta herättävän näköinen piirilääkäri (ei sama mies, joka Sirkiä hoiti ja hänen kuoleman syystään väärän todistuksen antoi) ja pian hänen jälkeensä yhdessä poliisipäällikkö ja tullimies, joiden pitää olla tilaisuudessa läsnä todistusten antamista varten.

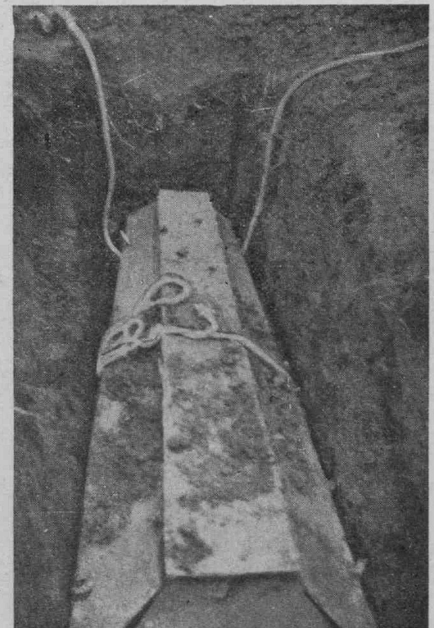
Koruton ja yksinkertainen tuo tilaisuus oli. Työmiehet nostavat arkun köysien avulla avonaisesta haudasta ylös ja kantavat sen n. 50 metrin päähän, jonne tarpeellinen sinkkiarkku sekä yksinkertainen tammiarkku on tuotu.

Vaadimme saada nähdä vainajan kasvot ennen sinkkiarkun kiinnijuottamista. Lääkäri estelee ensin, mutta taipuu sitten tiukkaan vaatimukseemme. Hän menee arkun ääreen ja vääntää irtonaisen päällyslaudan ylös.

Tuo hetki oli meille kaikille niin järkyttävä, etten siitä mielelläni puhu enkä sitä muistele. Siinä arkussa lepäsi Eestin Vapaussoturien kuuluisa ja mainehikas johtaja omassa parhaimmassa puvussaan, mutta jo kaiken syövän ajan hampaan raatelemana.

Mutta viranomaisilla on kiire, eivätkä he jouda tunteilemaan. Vanha arkku nostetaan uuteen arkkuun, jonka sisällä on sinkkiarkku. Sinkkiarkku juotetaan nopeasti kiinni, tammiarkun kansi ruuvataan nopeasti paikoilleen ja sekä poliisipäällikkö että tullinhoitaja painavat siihen tarpeelliset sinettinsä. Paikalla on jo kuorma-auto, jolla rakastettu vainaja kuljetetaan sen sairaalan kappeliin, jossa hän lähes kaksi kuukautta aikaisemmin kertoman mukaan kuoli.

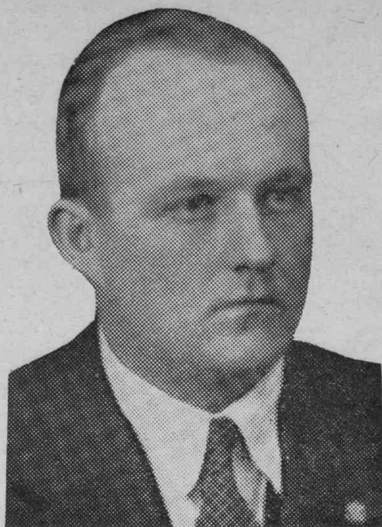
Peitettyämme kappelissa hänen yksinkertaisen arkkunsa seppeleellä ja kohotettuamme hänen haudallaan olleen ja Suomeenkin tuodun kauniin ristin pystyyn pääpuolen eteen, teemme vielä vainajalle kunniaa ennen kuin lähdemme kappelista pois. Odottamaan päivää, jolloin pitkä matkamme, suuri vainaja mukanamme kohti Artur Sirkin rakastamaa Suomea alkaisi.

Sirkin hajoamistilassa ollut ruumisarkku Echternachtin hautausmaalla haudan avaamisen jälkeen.

JAAKKO VIRKKUNEN:

NISKOITTELEVA KANSA

Jaakko Virkkunen.

Poimintoja bobrikoffilaisen ajan salaisesta lentolehtisestä „Fria Ordista".

Sain äskettäin käsiini v. 1905 Tukholmassa painettuja „Fria Ordin" numeroita. Ne kertovat Suomen kansan suuresta oikeustaistelusta Venäjän keisarikuntaa vastaan. Sitä taistelua käytiin enimmäkseen sanan voimalla. Vain muutaman kerran räjähti pommi tai laukesi ase jonkun kaikkein vihatuimman laittomuusmiehen läheisyydessä. Suomen kansa osasi sopeutua vaikeaan asemaansa ja valitsi ne keinot, jotka niinä aikoina — myös jälkeenpäin arvosteltuna — olivat parhaimmat. Juuri nämä ajat loivat vankan pohjan myöhäisemmälle vapaustaistelulle. Silloin yhä useammalle ja useammalle suomalaiselle tuli selväksi tietoisuudeksi, että kansamme täydellinen vapaus on ainoa edellytys sen tulevaisuudelle.

Vaikka aika olikin synkkää, ei kansamme sittenkään kadottanut toivoaan. Se tahtoi elää. Se seisoi jykevänä kaikkein raivoisimmassakin venäläistyttämismyrskyssä.

Maaliskuun 6:na painetussa „Fria Ordin" numerossa (niitä levitettiin salaa kautta maan) on kirjoitus, josta huokuu raskas huoli kansamme tulevaisuudesta:

„Onko isien Jumala meidät jo hylännyt, tahi onko hänen käsivartensa voimaton meitä auttamaan?, valitetaan kiusausten ja epäuskon sumuissa Suomen synkillä saloilla.

Minä olen vähäksi silmänräpäykseksi sinun hyljännyt, mutta ijankaikkisella armolla tahdon sinua armahtaa, vastaa Herra, mutta epäusko ei ota hänen sanojansa uskoakseen, toivo sortuu, luotto totuuden ja oikeuden lopulliseen voittoon käy yhä heikommaksi — —".

Mutta sittenkin täytyy uskoa ja taistella Kirjoittaja jatkaa:

„Päivä valkenee, vapauden ihana päivä. Oikeus ei voi kukistua, totuus ei sortua. — — — Näyttäköön ihmisvoima miten mahtavalta tahansa — paljon suurempi, paljon, paljon suurempi on totuuden ja oikeuden voima. — Yksi on Herra eikä kukaan muu: se Jumala, joka pimeimpinäkin aikoina turvaa totuutta ja oikeutta maan päällä".

Horjumattomana seisoi kansamme. Siellä täällä sattui tapauksia, jotka osoittivat, ettei suomalainen taivu venäläisten eikä heidän kätyriensä käskyihin. Maaliskuun lopulla kerrotaan Oulusta seuraava tapaus:

„Oulun poliisimestari oli kutsunut alaisensa saamaan tietoja uusista määräyksistä. Ylimääräiseksi tehtäväksi annettiin poliisimestarin ja muiden kätyrien valvominen. Kun poliisit saivat kuulla, mistä oli kysymys, riisuivat noin kolmekymmentä heistä miekkansa ja revolverinsa, tuumaten, poistuessaan ovea kohden, kun eletään siten että henki joutuu vaaraan, niin turvatkoon jokainen itsensä minkä parhaiten taitaa joka miestä vastaan."

Oikeastaan ei ole mitään ihmeellistä siinä, että täällä oli venäläisten ja heidän kätyriensä henki vaarassa. Tunsihan pyhän Venäjän keisarikin itsensä turvattomaksi, vaikka kokonaiset rykmentit vartioivat häntä. Ja niin oli ollut Venäjällä ennenkin. Aleksanteri III:sta kerrotaan samassa numerossa seuraava juttu:

„Aleksanteri III:tta varten oli teetetty vahanukke, joka oli täydellisesti keisarin näköinen ja jonka koneisto, kun se oli vedettynä, pani nuken liikkumaan, tervehtimään, nyökäyttämään päätänsä j.n.e. Tämä nukke oli usein ajelemassa Pietarin katuja ja sai myöskin kerran Solovjeffin ampuman kuulan rintaansa. Huolimatta haavasta nyökkäsi mekaaninen tsaari edelleen, ja Reuter sähkötti tapauksesta:

„Tsaari oli täydelleen tilanteen herrana ja jatkoi matkaansa — — —."

Takaisin oman kansamme keskuuteen! — Vaikka Suomessa olikin raskas aika ja luulisi, että suuria mielenosoituksia voimakkaasta kuohunnasta huolimatta ei olisi päässyt tapahtumaan, kerrotaan „Fria Ordin" numeroissa niistäkin. Ja vielä ihmeellisempää on, että niiden ohjelmat olivat jyrkkiä. Ei pienintäkään myöntyväisyyttä, ei merkityksettömiksi hiottuja sanoja eikä alistuvaa neuvottelua. Kansa esitti jyrkästi vaatimuksensa Suomi-syöjäin nenän edessä. Näin „Fria Ord" Turusta:

„Vaikka mielenosoituksesta ei voitu yleisemmin ilmoittaa ja ilma oli sateinen, niin olivat määräaikana kokoontuneet: raittiusyhdistykset, työväenyhdistys ammattiosastoineen sekä suuri joukko muuta kansaa. Kulkueen edessä kannettiin lippua, johon oli kirjoitettu: Kansan tahto on korkein laki. Lisäksi lippuja kirjoituksineen, jotka selittivät mielenosoituksen tarkoitusta sanoilla sellaisilla kuin: Alas sortovalta. Pois sensuuri. Alas myöntyvä sanomalehdistö j.n.e. — Vilkkailla hyvähuudoilla hyväksyttiin seuraava lausunto:

„— — — kokous vaati mitä jyrkimmästi että lakien julkinen loukkaaminen mitä pikimmin lakkaa ja lailli-

Kirkkomaalle saakka

jatkui Artur Sirkin ja suomalaisen nuorison taistelutoveruus

Motto: „Kerran vielä henkipaton hautaristin alta jättiläinen nostava on valtikkaa, Võitlus!-huudon kimmotessa Eestin kamaralta suurintansa juhliva on Järvamaa".

Malmin kumea ääni kantautui yli pääkaupungin melun sinä lokakuisena iltapäivänä kutsuen tuhatmääräiset joukot hänen tuttaviaan, aateveljiään ja ystäviään seuraamaan sitä suruntäyteistä, pyhää tilaisuutta, jolloin Eestin rintamamiesten suuri johtaja siunattiin Vanhan kirkon alttarikorokkeella.

Temppeli täyttyi viimeistä sijaansa myöten ja sankat väkijoukot jäivät puistoon odottamaan ruumiinsiunauksen päättymistä. Sankarin omaiset, eestiläiset taistelutoverit, suomalaiset ystävät, AKS:n ylioppilaat, suuren kansallisen nuorison edustajat sekä muu yleisö, kaikki seurasivat toimitusta kasvoillaan harras suru.

Muistopuheen piti pastori S i m o j o k i omistaen sanansa taistelijalle ja johtajalle, joka aavisti kohtalonsa hetken lyövän ja hädässään kääntyi Herransa puoleen, jota todistaa Sirkin Testamentissa erikoisesti merkitty ja viime aikoina varmaan ahkerasti luettu kohta. Mutta vaikka Artur Sirk ei saanut nähdä kansansa ylösnousemisen päivää, on kerran tuleva se ylösnousemus, jolloin itse Herra astuu alas palkiten jalosti eläneet, mutta tuomiten ne, jotka ovat vääryyttä ja väkivaltaa harrastaneet.

Ruumiin siunasi kirkkoherra P a k k a l a Sirkin omasta isänmaasta haetulla mullalla.

Seppelten lasku muodostui valtavan liikuttavaksi tilaisuudeksi. Varsinkin eri paikkakuntien nuoriso oli muistanut Sirkiä hänen viime matkalleen.

Kunniakujan läpi kannettiin arkku ruumisvaunuihin, liput asettuivat sen molemmin puolin ja pitkä surusaattue suuntasi kulkunsa läpi kaupungin. Viimeisenä marssivat Akateeminen Karjalaseura ja IKL:n Helsingin nuoriso-osasto.

Ilta oli jo hämärtynyt ja juhlallinen hiljaisuus kattoi hautausmaan, kun vapauden sankarin ruumisarkulle heitettiin ensimmäiset lapiolliset multaa. Suuri kukkaiskumpu ja Luxemburgista tuotu vaatimaton puuristi jäivät osoittamaan paikkaa, jossa lepää sankari Artur Sirk.

Palatessaan lauloi AKS ja muu vainajan muistoa kunnioittanut nuoriso:

„Miesten mieli Estimaan
eipä vielä kuollutkaan. . ."

---

set olot palautetaan. — Kansa ei tule tyydytetyksi ennenkuin lailliset olot on palautettu ja vastenmieliset virkamiehet ja santarmit on poistettu paikoistaan, ja tekee kansa työtä saavuttaakseen tämän päämaalin, olkootpa keinot ja seuraukset mitkä tahansa. — — —"

Samaan tapaan lehti kertoo Lappeenrannasta 2.000 henkilön pitämästä kokouksesta, lisäten vain lopuksi, että „järjestys oli erinomainen, sillä järjestysvalta pysyi koko ajan syrjässä".

Noina aikoina ei „diplomatiamme" ollut pumpuliin kätkettyä. Kansamme esitti jyrkästi tahtonsa ja huolehti tahtonsa toteuttamisesta. Suomalainen mies — poikkeuksia lukuunottamatta — ei lähestynyt orjuuttansa madellen, vaan löi väkivasaran tavoin kovankin vastustuksen alas.

Pelottomasti „Fria Ord" suhtautui tapahtumiin, jolloin isänmaallisen uhrimielen läpitunkema suomalainen tahtoi pelastaa kansansa tyrannin ja oikeuden lokaanpolkijan kourista. Eugen Schaumanin kunniakkaan teon vuosipäivänä lehti kirjoittaa:

„Bobrikoffin pirullisuuden pelosta lakkasi Suomen oma lippu liehumasta tupiemme harjoilla. Hirvittelijä on nyt hävinnyt. Onko kukaan tyrannin kuoleman vuosipäivänä uskaltanut vetää Suomen lippua kesäasuntonsa harjalle? Jollei tämä ole tapahtunut, niin valittakoon joku kesäpäivä merkkipäiväksi, jona Suomen lippu nostetaan takaisin kunniasijalleen vilkuttamaan tietä vapauden maailmoihin pyrkivälle kansakunnallemme".

Ja kun intomielisen nuoren miehen, Lennart Hohenthalin aseesta lähtenyt luoti oli kaatanut maan ylimmän virkamiehen, rikoksellisen prokuraattorin, O. G:lm kirjoittaa lehdessä seuraavasti:

„Voidaanko kummastella, että nuoren miehen tunteet kävivät niin voimakkaiksi, että ne ajoivat hänet tappamaan maan lakien rikoksellisen vartijan, jota ei näyttänyt muulla tavalla saatavan poistetuksi? Varmaankaan ei. Lennart Hohenthal pani elämänsä alttiiksi ja uhrasi vapautensa ja tulevaisuutensa voidaksensa hyödyttää kansaansa ja kohottaa sen loukattua oikeudentunnetta".

Pelottomia olivat silloiset taistelijat. Päämäärästään tietoisina he kulkivat tietänsä. Löivät silloin kun lyödä piti, mutta alaisimeksi he eivät koskaan asettuneet. Ja heidän uhrautuva työnsä loi pohjan sille taistelulle, joka myöhemmin Suomen kansalle toi täydellisen vapauden.

„Uskon Suomen suureen tulevaisuuteen"

15 vuotta on NYKS:n vihreä ollut taistelijoilleen kansallisen uskon tunnus

Monisatapäinen joukko on kokoutunut juhlakoristeiseen huoneeseen. He ovat kaikki nuoria naisylioppilaita, juhlapuvuissaan ja vakavuus silmissä. Tuolla, heidän edessään, on vihreä soihtulippu, uudet sisaret antavat juuri lupauksensa. *„Uskon Suomen suureen tulevaisuuteen....”* He lausuvat sen varmalla äänellä, katse kiinnitettynä lippuun. Sitten heidän rintaansa kiinnitetään merkki, toverit puristavat heidän käsiään. NYKS'in lupauksenantotilaisuus on päättynyt.

Mikä on oikeastaan NYKS? Täydellisestä nimestä, Naisylioppilaiden Karjala-Seura, käy ilmi seuran tarkoitus, vaikkakin vain hyvin suppeana. NYKS haluaa antaa opiskeleville tytöille tilaisuuden hyödylliseen toimintaan isänmaan ja heimokansojen hyväksi. Karjalan ja Inkerin onneton kohtalo on aina

Seuran puheenjohtaja, maisteri Anna-Liisa Heikinheimo.

ollut ylioppilaiden sydäntä lähellä. Niinpä NYKS:läiset kaikilla mahdollisilla tavoilla, auttavat Karjalan ja Inkerin väestöä, ennen kaikkea Suomessa olevia pakolaisia, henkisesti ja aineellisesti. Lahjakkaita pakolaisnuoria koulutetaan toimimaan kansanvalistajina ja opettajina kansansa keskuudessa, suunnattomat määrät hyviä lämpimiä vaatteita sekä ruokatavaraa on vuosien kuluessa toimitettu tarvitseville.

Omia jäseniäänkin NYKS kasvattaa. Se haluaa tehdä heistä kunnollisia, isänmaallisen ja suursuomalaisen hengen läpitunkemia kansalaisia, jotka sitten myöhemmin, voivat kylvää saman siemenen omien lastensa, lähimmäistensä, koko kansan sydämeen. Heidän tulee saada niin luja vakaumus, ettei se vuosikymmenienkään kuluessa, vieraissa olosuhteissa, ilman sisarten apua ja tukea, pääse järkkymään. NYKS:läiset tuntevatkin vielä monien vuosien eron jälkeenkin olevansa kuin saman perheen jäseniä, ja muistot toveripiirissä vietetyistä hetkistä kuuluvat heidän opiskeluaikansa kauneimpiin.

NYKS:n jäseniä väestösuojeluharjoituksissa.

Jokainen tyttö löytää NYKS:istä omia harrastuspiiriään vastaavan toiminta-alan. Seuran toimintaa on nim. vuosien kuluessa huomattavasti laajennettu. Aktiiviseen isänmaan puolustukseen on myös jokainen nainen velvoitettu, siksi ovat kaikki NYKS:in jäsenet Lottia. Lisäksi järjestetään joka vuosi väestösuojelukurssit, joihin osanottamista pidetään kunnia-asiana. Kansallisuustaisteluun ottavat NYKS:laiset innokkaasti osaa, kaukana asuvien heimolaisten ja vaikeissa oloissa elävien oman kansan jäsenten välillä ylläpidetään läheistä yhteyttä.

Naisylioppilaiden Karjala-Seura täyttää tämän kuun 20 päivänä 15 vuotta. Ja vaikka näiden vuosien aikana on ollut kestettävä runsaas-

Seuran lippu.

Nuorison tervehdys harmaahapsiselle taistelijalle ja kasvattajalle

— Emäntä Eveliina Ala-Kuljun täyttäessä 70 vuotta —

Emäntä Eveliina Ala-Kuljun 70-vuotispäivänä kohdistuvat koko Suomen sinimustan nuorison ajatukset Kuortaneelle. Ne ovat kiitollisia ja lämpimiä ajatuksia. Kuortaneella asuu koko sinimustan nuorison rakas Eveliina-täti, hän, jota nuoriso on oppinut rakastamaan siksi, että hän ymmärtää meitä. Monelle on ollut ihmeellinen elämys tavata Eveliina-tädin sukupolveen kuuluva ihminen, joka sillä lailla ymmärtää nuorison isänmaallista, kuohuvaakin intomieltä. Ja se ymmärtämys on monia rohkaissut, kannustanut ja antanut uskoa. Hänen ymmärtämyksensä on ollut suurena tukena monella taholla, jossa on taisteltu vaikeuksien ja vainon keskellä.

Ja kuinkapa hän ei olisi meitä ymmärtänyt, hänessä kun itsessään palaa isänmaanrakkauden tuli niin kirkkaana, että se sytyttää meitäkin! Se on niin suuri ja velvoittava voima hänen elämässään, että se saa hänet unohtamaan vuosiensa painon ja jaksamaan enemmän kuin meistä kukaan — aina yhtä palavana, — aina nuorena mieleltänsä. Hän on ollut innostavana ja velvoittavana esimerkkinä siitä, ettei isänmaallisen innon eikä isänmaanrakkauden tarvitse laimeta ihmisen vanhetessa, ei, hän on nimenomaan sanonut, ettei niin saakaan tapahtua, sitä vain elämänkokemukset kypsentävät ja antavat palavuuden rinnalle viisautta.

Emäntä Eveliina Ala-Kulju.

Erikoisesti ne meistä, jotka olemme olleet Kuortaneen leirillä, muistamme kiitollisina emäntä Ala-Kuljun osuuden siellä. Tuskinpa on ainoakaan leirille saapuva joukko voinut pysähtymättä sivuuttaa Ala-Kuljun taloa, sieltä on käyty hakemassa ensimmäiset lämpimät tervetuliaiset ja ensimmäiset innostavat sanat. Väsymättä Eveliina-täti on jaksanut leirin rakkaana vieraana viipyä, aina iltanuotiolle asti, ja erittäinkin tyttöleiri on suuressa kiitollisuudenvelassa niistä puheista, joissa hän on syvästä elämänviisaudestaan antanut meille niin arvokasta opastusta.

Eveliina-tädin rakkaus sinimustaa nuorisoa kohtaan on parhaiten tullut näkyviin siinä, että hän on nimenomaan sanonut kiittävänsä Jumalaa siitä nuorisosta ja rukoilevansa sen puolesta. Niin kallis on hänelle tämä nuoriso ja sen suuri päämäärä. Varmasti on siitä koitunut ja koituu siunausta, ja se rukous on koituva koko isänmaan onneksi. Emäntä Ala-Kuljun syntymäpäivänä tahtoo koko Suomen isänmaallinen nuoriso puolestaan kiittää Jumalaa Eveliina-tädistä ja pyytää hänelle voimia tehdä vielä kauan työtä isänmaan hyväksi, isänmaan, joka häntä edelleen tarvitsee, samoinkuin se nuoriso, joka on häneltä jo niin paljon saanut ja tuntee yhä häntä tarvitsevansa.

A—L. Hmo.

---

ti vastoinkäymisiäkin, katsovat NYKS:läiset luottavana ja toivehikkaana tulevaisuuteen, kiitollisina siitä, että heille on täten varattu tilaisuus aktiiviseen työskentelyyn isänmaan ja Suur-Suomen puolesta.

A. T. R.

ULKOPOLIITTINEN KATSAUS

XIV

Tätä kirjoitettaessa ei herra ja ylhäisyys Rudolf Holsti ole vielä antanut Suomen kansalle selostusta siitä mitkä syyt pakoittivat hänet äänestämään Espanjan punarosvojen puolesta Kansainliitossa. Ja huono sitä onkin kaiken järjen ja tunteen nimessä selvittää, sen on herra Holsti hyvin tajunnut ja tämän tietäen lavastanut paluumatkansa itselleen mahdollisimman edulliseksi. Eikö olekin viime aikojen sanomalehdet olleet täynnä Tornionlaaksossa pidettyjä maljapuheita ja Genevessä näytelty stradegia tuntuu tyystin unohtuneen. Jälleen voi herra ja ylhäisyys levennellä suurenmoisilla saavutuksillaan, sillä onhan taas kerran tyhjennetty lukemattomia pikareita „molemmanpuoleiseksi yhteisymmärrykseksi"! ja kansan ajatuksissa kiertelee kuva työteliäimmästä ja parhaasta ulkoministeristä, mitä maallamme on koskaan ollut.

Kieltämättä on ministerin matka ollut sangen hauska osanottajilleen. *„Mitä hilpein mieliala"* on vallinnut „Uuden Suomen" mukaan ja *„kaskut ja kokkapuheet sekä suomen- että ruotsinkieliset seurasivat toinen toistaan"*. Puheita ovat pitäneet sangen ahkerasti sekä Holsti että Hannula. Lisäksi ovat ministerit kuulostelleet Ruotsin suomalaisia koulupoikia ja todenneet, että osaavat ne vain lukea kotikieltään, joten puheet suomalaisten sorrosta ovat pötyä. Ja evästykseksi on muuan kirkkoherra pitänyt ministereille puheen, jossa hän toteaa „kokemuksensa nojalla", että ei suomen kielen säilymisen kannalta ole lainkaan välttämätöntä järjestää suomalaista kansakouluopetusta, *sillä kyllä se kieli muutenkin säilyy.* — Mitäs jos asia käännetään päinvastoin ja sanotaan, *että ei täällä suomessa tarvita ruotsinkielistä yliopisto- ja oppikouluopetusta, sillä kyllä täällä ruotsi muutenkin säilyy!*

Oman maamme „alkeellisia oloja" ovat herrat Holsti ja Hannula pyydelleet anteeksi. Onpa ministeri Hannula, entinen suomalaisuustaistelija ja „poliittinen hätäaputyöläinen" lausunut järjestämillään päivällisillä ryyppyjen lomassa kielipolitiikastamme m.m. seuraavat sanat:

„Me emme mitään niin hartaasti toivoisi kuin sitä, että Ruotsin hallitus ja sen ohella Ruotsin yleinen mielipide saisi ruotsinkielisen väestömme asemasta ja meidän oloistamme yleensä niin objektiivisen kuvan kuin mahdollista. *Me myönnämme avoimesti, että oloissamme saattaa olla ja on meidän omastakin mielestämme toivomisen varaa"*

Siis kotiruotsalaistemme asemassa on herra Hannulan *„omastakin mielestä"* toivomisen varaa! Vai mitä herra H. tarkoittaa? On siinä suomalaisuustaistelijaa kerrakseen!

Ministeri Holsti on lausunut pahoittelunsa sen johdosta että kielikysymyksestä on kirjoitettu kilometrimääriä, vaikka *„henkilökohtainen seurustelu ja yhteistoiminta"* olisivat vieneet nopeammin ratkaisuun.

Paljon on puhuttu palturia Tornionjokilaaksossa eikä kaikella ole totta tarkoitettukaan.

Mutta ryssä tarkoittaa kyliä totta. Vasta muutama viikko sitten jyrisivät punaisten lentokoneitten moottorit Kannaksen yllä ja aivan äsken kaapattiin suomalaisia kalastajia taas omilta aluevesiltämme. Herra Holsti kuului lähteneen Moskovaan juuri siinä mielessä, että rajaloukkaukset saataisiin poistetuiksi. *Missä ovat tulokset, herra Holsti?* Vedotkaa välipuheisiin ja sopimuksiin ja vaatikaa, että ryssä pitää hurttansa kaukana! Ellette sitä tee, leimaamme vielä kerran Moskovanmatkanne selväksi kumarrusreissuksi. Tietäkää, että teidät on lähetetty Geneveen valvomaan Suomen, eikä punaisen Espanjan etuja ja vaatikaa siellä vihreän veran äärellä herra Litvinoffia, hyvää ystäväänne, pitämään lentokoneensa ja moottoriveneensä rajojen takana.

Täytyy kysyä, että mitähän Suomen kansa onkaan tehnyt, kun sitä jatkuvasti herra Holstilla rangaistaan.

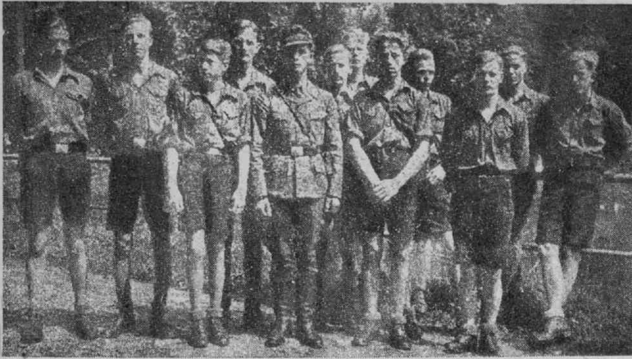
Paavo.

v.t.

„Kolmannen valtakunnan vieraana"

III.

Muistoja suomalaisen ryhmän oleskeluajalta Saksan nuorison parissa

Suomalainen ryhmä Hitler-Jugendin ruskeat järjestöpuvut yllään.

Palattuamme Berliinistä oli meitä odottamassa aikamoinen Jobin posti. Seedienst Ostpreussen ilmoitti, että laivat ovat jo varatut aina elokuun 7 p:ään saakka. Meidänhän oli määrä lähteä jo heinäkuun 6 p:nä. Nyt ei auttanut muu kuin tiedustella, olisiko mahdollista lähteä viikkoa ennemmin. Seedienst Ostpreussenin laivat nim. kulkevat kerran viikossa. Onneksi oli vastaus sama. Sanon onneksi, sillä pojat tulivat kovin alakuloisiksi kuullessaan, että täytyisi lähteä viikkoa aikaisemmin pois. Mikä nyt eteen? Emmehän voineet mitenkään jäädä niin kauaksi Kösliniin, koska emme olleet siihen varustautuneet. *Zugführer Berkowski* teki minkä voi järjestääkseen asian. Hän tiedusteli useilta laivanvarustajilta, mutta huonolla menestyksellä. Silloin päätettiin yksinkertaisesti, että meidän on päästävä lähtemään heinäkuun p:nä, vaikka sitten uimalla. Seedienst Ostpreusseniltä saatiinkin vihdoin vastaus, että pääsisimme aivan erikoisesta suosiosta mukaan. Meiltä pääsi helpotuksen huokaus, vaikka asia ei vielä ollutkaan läheskään selvä niinkuin myöhemmin huomasimme.

Joka tapauksessa saatoimme nyt keventynein mielin lähteä Itämeren rannalle puhdistautumaan Berliinin tomuista. Tarkoitus oli viipyä siellä useampia päiviä, mutta sään muututtua sateiseksi, täytyi meidän parin päivän kuluttua palata takaisin laitokselle. Meillä oli kuivaa muonaa mukana, mutta poikain rupesi tekemään keittoa mieli. He ryhtyivät tuumasta toimeen, ostivat kauranryynejä ja keittivät puuroa, joka sai yleistä tunnustusta osakseen, oletikin, kun keitto oli hyvin vaihteleva laadultaan, milloin sakeata milloin vetelää. Kokkien puuhatessa keittohommissa erään kalastajan mökissä, kilpailivat toisen käsipallomestaruudesta. Mutta kuten sanottu, keskeytti huono sää tämän lupaavan leirielämän alun, ja meidän täytyi palata laitokselle odottelemaan luvattua polkupyörämatkaa.

Saksankielen taidossa edistyimme päivä päivältä. Opimme vähitellen sovittamaan käytäntöön niitä teoreettisia tietoja, joita koulussa olimme päähämme päntänneet. Olen varma, ettei meistä kukaan enää kielen puolesta pääsemättömiin joutuisi.

Pituutensa puolesta oli joukkomme hyvin edustavaa. Vai mitä sanotte sellaisista nimistä kuin „Der grosse, blonde Finne" ja „Juhana der Grosse", kuten muutamia lempinimeltä kutsuttiin.

Juhannus meni ohi melkein huomaamatta. Saksassa sitä ei erikoisemmin vietetä, eikä siellä ainakaan meikäläinen oikeata juhannuksen tuntua saisikaan, kun yöt ovat niin pimeät. Nykyjään kyllä vietetään jonkinlaista keskikesän juhlaa „Sommenwendfeier", mutta se ei ole toistaiseksi kovin yleinen.

Keskiviikkona 30 p:nä alkoi sitten tuo odotettu polkupyörämatka, joka soi meille tilaisuuden nähdä saksalaista maaseutua. Saksalaisten käyttämät polkupyörät poikkeavat jonkunverran meikäläisistä. Ne ovat tukevampaa tekoa ja kumit ovat paljon paksumpia, siis oikeita maastopyöriä, minkä tulimme havaitsemaan ajaessamme kappaleen matkaa metsätietä. Muutenhan Saksassa ovat miltei kaikki tiet asfaltilla laskettuja, ja teiden vierille on istutettu puita, jotka helteellä luovat virkistävän varjonsa kulkijaan.

Matkamme päämääränä oli „Pommerin Sveitsi", kun hyvässä myötätuulessa lähdimme matkaan. Matkareittimme varrella tapahtui paraikaa suuri sotilasmanööveri. Näimme nopeita hyökkäysvaunuja, panssariautoja, tykkejä y.m. Hilpeyttä herätti meissä eräs nainen, joka ajoi moottoripyörällä niin, että esiliinan hännät heiluivat. Matkamme kulki kylien ja pikkukaupunkien läpi. Puurakennukset olivat hyvin harvinaisia, eikä olkikattojakaan paljon näkynyt. Tiili on melkein yksinomaisena rakennusaineena.

Ensimmäisen päivän matkan päänä oli eräs Jugendherberge kahden kauniin pikkujärven välisellä kannaksella. Paikka oli todella kaunis, kuin Suomessa konsanaan. — Tällaisia Jugendherbergejä on ympäri maata, ja ovat ne tarkoitetut etupäässä retkeilevää nuorisoa varten. Niissä saa halvalla yösijan ja yksinkertaista ruokaa. Kuulemani mukaan peritään verotuksen kautta erikoinen määräraha tätä Jugendherberge-järjestöä varten. — Hyvin nukutun yön jälkeen nousimme aikaisin ylös, uimme ja kiiruhdimme jatkamaan matkaa. Nytpä saimmekin maksaa korkojen kanssa eilisen myötätuulen. Päivän kuumimmaksi ajaksi pysähdyimme Neu-Stettinin kaupunkiin, jossa saksalaiset toverimme näyttivät keittotaitoaan ja laittoivat yks' kaks' aterian. Sen jälkeen jatkoimme matkaa Bad Polzinin lähellä olevaan Jugendhersberge'en, jossa meidän oli määrä viettää seuraava yö. Sitten olikin jo viimeinen taival edessämme. Tuuli edelleen vahvasti vastainen. Ympärillämme näimme Pommerin laajat ruis ja perunapellot. — Kovasti näkyy Saksan kansa olevan musikaalista: Vastaamme tuli pyöräilijöitä ja autoilijoita, jotka matkansa ratoksi soittelivat huuliharpulla. Jo alkoivatkin näkyä Köslinin kaupungin tutuiksi käyneet ääriviivat josta meidän oli kolmen päivän kuluttua erottava.

Nämä päivät käytimme lepoon ja tavaroittemme kokoamiseen. Tiistaina heinäkuun 6 p:nä olimme valmiit niiden kahdentoista saksalaisen toverimme kanssa jotka tulivat kanssamme vasta-

(Jatkuu siv. 401.)

MERJAN KAIUN OSASTO

Taide ja kansallinen herätystyö.

Kirjoittanut ONNI KARTE.

Seuran puheenjohtaja sävelt. Onni Karte.

Viime vuosien aikana, kansallisen ajattelutavan muovaillessa valtiollista, yhteiskunnallista sekä yksilön ulkonaista ja sisäistä elämää, on se näin joutunut tarkastelemaan myös sellaisten arvotekijöiden luonnetta, kuin tiede ja taide. Mitä teitä tulisi taiteen kehityksen kulkea, ja millaiseksi muodostua täyttääkseen tehtävänsä positiivisena kulttuuritekijänä?

Liberalistisen käsityksen mukaan täytyy taiteen saada olla vapaa, ei ainoastaan tyyllisessä, vaan myös *moraalisessa* mielessä, etsiessään uusia arvoja, ollakseen suvereeni elämän kuvastin. *Kansallisen* käsityksen mukaan on taas vain sisäisesti rakentava, herkistävä ja siveellisesti kohottava taide oikeutettu, sellainen, joka imee ravintonsa oman maansa ja kansansa hengestä.

Ovatko näin ollen yleismaailmalliset tyylivirtaukset vahingollisia kansalliselta näkökulmalta katsoen?

Saadaksemme selvyyttä asiaan, tarkastelemme lyhyesti kehitystä kansantaiteessamme, esim. kansanlauluissa. Me löydämme niiden säveleellisissä aineksissa n.k. kirkkosävellaji-luonnetta (doorista, lyydistä, miksolyydistä, fryggistä j.n.e.). Tämä vaikutus pohjautuu etupäässä keskiajan katooliseen kirkkolauluun. Näitä etäisperäisiä sävelaineksia käyttäen, on kansa luonut laulunsa, tehden kaiken kuitenkin oman luonteensa mukaisesti, suomalaisittain. Kajoamatta taiteemme varhaisempaan kehitykseen, silmäämme sen viime vuosina läpikäymiin vaiheisiin. Tunnemme sellaisia tyylejä, kuin ovat esim. naturalismi, realismi, impressionismi, ekspressionismi, kubismi ja viime aikoina rakennustaiteessa esiintynyt funktionalismi. Me tapaamme vaikutteita näistä tyyliperioodeista myös voimakkaasti kansallispohjaisilla luovilla taiteilijoilla. Sibeliuksen IV sinfoniassa löydämme ekspressionistista, V sinfoniassa impressionistista käsittelyä, puhumatta hänen muusta tuotannostaan. Rissasen taiteessa kubistisia otteita, Aaltosen veistoksissa vanhaa egyptiläismonumenttaalista vaikutusta j.n.e. Väkevä, kansallisen hengen läpitunkema persoonallinen elämä, antaa heidän taiteelleen ytimen ja selkärangan. Näitä yleismaailmallisia tyylipiirteitä käyttäen, ilmentää suuri säveltäjämestarimme yksilöänsä ja kansallisuuttaan m.m. sävelainesten luonteessa, rytmiikassa ja jopa orkesterin käytössä. Hän saattaa olla aiheissaan arkaistinen vanha-suomalaissävyinen, tai lähteä vaeltamaan yksilöllisiä teitänsä löytöretkeilijänä, sanan kirkkaimmassa ja puhtaimmassa mielessä. Vastaavia ilmiöitä tapaamme, kuten jo mainitsin, jokaisella kansallisluonteisella taiteilijalla. Tyylin määrää sisäinen lähtökohta. Ei koskaan päinvastoin. Kevyt älyleikittely tyylillisillä finesseillä ja muilla keinovaroilla onkin syvälliselle ja vakavalle taiteilijalle vastenmielistä. Teknillinen taito on vain välttämätön väline eetillisen näkemyksen ja karaktäärin, luonteenomaisuuden palveluksessa.

Vapaussodan jälkeinen aika ei sitonut nousevaa taiteilijapolvea enää yhtä ehjästi ja kiinteästi tälle perustalle. Tämä aika oli vapaamielisyyden varsinaista kukoistusaikaa. Yleismaailmallinen modernismi alkoi vaikuttaa väkevämmin, ei ainoastaan tyyliin, vaan myös henkeen. Näissä merkeissä syntyi meillä m.m. taiteilijaryhmäkunta Tulenkantajat. „Akkunat avoimiksi kohti Eurooppaa!" oli heidän intoutunut huudahduksensa. Kansallinen piiri oli heistä jollain tavoin ahdas. Haluttiin olla kontinentaaleja, yleiseurooppalaisia, jopa ehkä maailman kansalaisia. Tämä rannaton vapaus hurmasi moninaisuudellaan. Mutta maailmansodan jälkeinen Eurooppa oli väsynyt, veltostunut ja materialistinen. Sen taide kantoi monista älykkäistä tekijöistä huolimatta, piirteitä tästä jopa demoralisoituneesta veltostumisesta. Henkinen juurettomuus ja rauhattomuus oli vakavana vaarana syvemmälle yksilöllisyydelle, niin myös niillekin lahjakkaille nuorille, jotka osittain „Sturm und Drang"-kautensa ohjaamina heittäytyivät näihin virtauksiin, etsien itseänsä tätä tietä. Kun kansallinen lähtökohta oli hyljätty, siirtyivät tyyli- ja aatesuuntaukset tänne *sellaisinaan*, vähemmän suomalaisittain sulautuneina, mukanaan sävyä tuosta matalaloituneesta hengestä. Selvimmin alkoi sitä ilmetä kirjallisuudessa esim. musiikin jäädessä ilmentämään tätä kautta etupäässä tyylillisin keinoin. Tämän kauden nuorissa luovissa taiteilijoissa tapaamme useita lahjakkaita kykyjä ja löydämme monipuolistuneiden keinovarojen ohella tämän polven taiteessa paljon runollisesti kaunista. Etsivässä asenteellisuudessa on ikäänkuin tien seestymisen odotusta. Voimakkaimmissa ei syvin ollut pirstoutunut. Itse kukin lienee jo nyt, monista merkeistä päätellen palaamassa selvemmin yksilöllisemmille ja sitä tietä myös kotoisemmille poluille. Kirjallisella alalla, tältä kaudelta, nousee tuonen maille siirtyneen Uuno Kailaan syvä persoonallisuus yksilöllisenä ja kansallishenkisenä etu-

KANSALLISTA NUORISOTOIMINTAA

Piirien toiminta kehittyy

KESKI-SUOMI

Jyväskylässä oli koolla Keski-Suomen Nuoriso-osastojen edustajia noin kahdeltakymmeneltä paikkakunnalta. Nuoren väen vakaa päätös oli ryhtyä tarmokkaaseen toimintaan kaikkialla Keski-Suomessa. Siellä, missä tähän asti on vallinnut punainen oppi ja puolueajatus, on nouseva uusi yksimielinen ja valkoinen nuorisopolvi. Tämä oli kokouksen tunnus.

Saman päivän iltana klo 19 alkoi Jyväskylän Kaupungintalossa Isänmaallisen kansanliikkeen juhla. Se vietettiin erikoisesti marxilaisvastaisen taistelun ja vapaussodan muistojen merkeissä. Juhlan yhteyteen oli järjestetty näyttely, joka havainnollisesti esitti punaisen opin hirvittäviä seurauksia eri maissa. Kokouspaikka oli ääriään myöten täynnä kuulijoita, niin että suuren osan täytyi seisoa eteisessä ja seinävierustalla. Ohjelma aloitettiin lipputervehdyksellä jolloin yleisö lauloi „Luo Lippujen". Ensimmäisen puheen piti Erkki *Ervamaa* viitaten niihin kahteen tunnukseen, joiden merkeissä jyväskyläläisiä oli kutsuttu koolle: vapaussodan muistoihin ja taisteluun punaista oppia vastaan.

Yhteisesti lauletun „Talonpoikaismarssin" jälkeen puhui leht. Reino *Ala-Kulju*. Voimakkain sanoin hän kuvasi merkkejä, joita tällä hetkellä jälleen näkyy Pohjanmaalla, samoinkuin kaikkialla siellä, missä asuu isäimaallista Suomen kansaa. Vielä kerran kajahtaa tämän maan ylitse vapauttava sana, jota täytyy seurata vapauttavien tekojen! — Puhetta seuranneen väliajan jälkeen ylioppilas Esteri *Etelälahti* lauloi sangen kauniisti pari Merikannon ja Madetojan säveltämää laulua. Senjälkeen Nuoriso-osaston lausuntakuoro esitti erinomaisen vaikuttavalla tavalla yliopp. *Lapinkain* johdolla m.m. „Inkerin rukouksen". Esityksen vaikutusta tehostivat suuri Inkerin vaakuna juhlasalin edessä ja heimoliput sivuseinällä. — Viimeisen puheen piti everstil. Arne *Somersalo*. Hän käsitteli päivän politiikkaamme ja nykyisten vallanpitäjiemme suunnitelmia, jotka vievät luvattomassa määrin vasemmalle. Tuontuostakin kuulijat katkaisivat erinomaisen puheen hyväksyvin kättentaputuksin. — Voimakashenkinen juhla päättyi „Mustapaitojen marssiin".

KYMENLAAKSO

Sunnuntaina 17. 10. klo 12.30 oli Inkeroisten Terholaan kokoontunut Kymenlaakson eri pitäjien kansallismielisen nuorison edustajia varsin runsaasti neuvottelemaan siitä, miten nuorisotyö saataisiin käyntiin myös tässä maakunnassa. — Piirin johtaja, kapteeni *Meriluoto* selosti ensin nykyhetken tilannetta, joka asettaa mitä suurimpia vaatimuksia juuri nuorisolle ja sen työlle. Tämän jälkeen toimittaja *Lius* selosti nuorisotyön suuntaviivoja ja toimintatapoja, jonka esityksen päätyttyä seurasi yksityiskohtainen keskustelu työmahdollisuuksista kullakin paikkakunnalla erikseen. Tällöin tultiin siihen tulokseen, että Kymenlaaksossa on ainakin *Kotkassa, Haminassa, Voikkaalla, Inkeroisissa, Myllykoskella, Kouvolassa* ja *Kymissä* erinomaiset työmahdollisuudet. Kokouksen osanottajille jaettiin tehtävät ja neuvottelutilaisuus, joka oli erittäin tuloksikas ja antoisa, päätettiin siihen varmaan vakaumukseen, että Kymenlaakson nuoriso aloittaa taistelunsa aivan lähiaikoina.

Klo 14.30 alkoi juhla samassa paikassa. Tilaisuudessa puhuivat kapteeni Meriluoto, toimittaja Lius ja muuan NYKS:n edustaja.

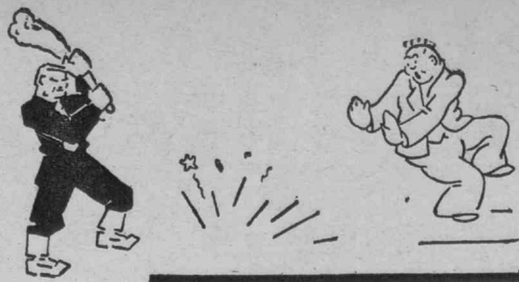
---

alalle, sittenkin jälkimäisten ominaisuuksiensa kantamana.

Vapaamielinen, epäselvä ja kansallista luonnetta väheksyvä katsantokanta vaikuttaa vielä voimakkaasti henkisessä elämässä miedontaen ja heinkentäen sitä. Vaikka kansallisella hengellä on voimakkaita tekijöitä takanansa ja sivuillansa, on sen tiellä vielä pahoja sisäisiä ja ulkonaisia esteitä. *Mikään epäselvä ja epä-eetillinen ei luo luonteenomaista eikä pysyvää.* Hedelmöittäviä vaikutteita voidaan etsiä myös muualta, mutta omintakeisen ja merkityksellisen luonteen saa taideteos tekijänsä perusluonteesta, ja siitä sikäli kuin hän itse on oman ympäristönsä luoma sopusuhtainen luonne.

Nykyinen aika on rauhaton, pintapuolinen ja hajoittava. Sen keskellä palaa monia virvatulia, ja se tarjoaa enemmän vastineita kuin todellisia arvoja. Nekin, joiden olemuksen on Luoja kätkenyt syvempään, saattavat rikkoutua jo alkuasteellaan, pääsemättä koskaan siihen, mihin nämä heidän sisäiseen olemukseensa upotetut lahjat viittaisivat. Tämä aika, vajonneena keskinkertaisuuteen, katkoo siipiä, jotka voisivat kantaa korkealle. Vain voimakkaimmat ylittävät esteensä, ja irtautuen uiskentelevasta ilmapiiristä, voivat valmistautua suuriin tehtäviin.

Myös meillä näkee kansallinen aatesuunta vallitsevan tällaisen tilanteen. Se taistelee henkisen eheytymisen ja tason nousun puolesta. Kunnioittaen kansallishenkisten luovien persoonallisuuksien saavutuksia, viitaten heihin, tarjoo se osaltansa ikäänkuin ohjelyhdyn valoa salakarien välttämiseksi, erityisemmin niille, jotka vaikeuksien keskellä valmistautuvat taiteelliseen työskentelyyn. Päämääränä on sisäisesti ja ulkonaisesti ehyt kansa, joka *oman henkensä* löytäneenä, herkkää puhdasta ja samalla voimakasta elämää eläen, Luojansa tarkoitusta toteuttaen, palvelee myös muita.

Sinimustan sivalluksia

PARI SANAA SASUSTA.

Herra Sasu Punanen, Työmies-lehden punakapinanaikainen kiihoittaja, joka nyt Suomen Sosialidemokraatin palstoilla ammatikseen ja leipätyönään jälleen sumuttaa työväestöämme, on viime aikoina herennyt hieman liian röyhkeäksi. Voimansa tunnossa rehtoo hän lehtensä alakerrassa niin, että luulisi miehen istuvan vähintäin ministerin tuolilla.

Niinpä on meidänkin lehtemme saanut häneltä jo pariin otteeseen kokonaista kolme pakinapalstaa ilmaista mainosta. Viimeinen huokaus päättyy seuraavaan hätähuutoon: *„Mikäli oikeusministeri Ahmavaaralle ei tätä julkaisua tule, lainaamme sen hänelle mielihyvin"*. Ilmoitamme Sasulle, että oikeusministeri Ahmavaaralle kyllä „julkaisu tulee", sillä Etsivä Keskuspoliisi on sen meiltä itselleen tilannut ja vuosikertansa myös kunniallisesti maksanut, joten Sasun ohrananvirka taitaa jäädä palkattomaksi avustukseksi ainakin tällä kertaa.

Me täällä lehden toimituksessa olemme vain Sasulle tavattoman kiitollisia ja jatkuvasti tulemme tyydytyksellä lukemaan jokaisen pakinan missä tämä leveäleukainen leuhkija meitä *moittii* mutta käymme alla päin ja kaiken kailella kypärin jos yksikin ainut kiitoksen sana on Sasun verevässä tekstissä meidän osaksemme langennut. Yleisö tietää *että kaikki ne asiat, joita Sasu vastustaa, ovat oikeita.*

Jos mainitsette, Sasu, seuraavassa pakinassanne, jossa meitä muistutatte, myös lehtemme nimen, vippaamme teille hyvät kahvit lämpimän leivän kanssa Mustassa Karhussa. Parasta tulla kello 20 jälkeen, jolloin siellä saa kuulla myös reippaita isänmaallisia lauluja, jotta oppisitte sävelmän siltä varalta, että niitä pääsytutkintona veisaisitte silloin, kun marxilaisuus tässä maassa tekee vararikon ja te pyritte jonkun meikäläisen lehden sentaattoriksi, (johon toimeen ette kyllä koskaan pääse).

Sillä ei Sasu mikään proletaari ole eikä edes marxilainen. Ruumiillista työtä hän ei tee, eikä epäproletaarisesti laajentunut kroppa sitä sallisikaan. Hän on suurituloinen mies, oikea pohatta ja pitää marxilaisuutta vain lypsylehmanään. Kyllä hän on täysi porvari, samanlainen kuin ne, joita hän päivästä päivään haukkuu ja vieläkin pahempi, sillä hän on antautunut täydelleen leipäpolitiikan rengiksi. Mies samaa lajia kuin toverinsa Hesan Eero, joka muuttui edistymieliseksi heti kun maalaisliiton rullissa leipä loppui.

Mutta sujuva kynä hänellä on ja vihan sokaisemien joukkojen käsittelyssä jo parin vuosikymmenen kokemus. Punakapinan aikana teki Sasu kynällään paljon enemmän tuhoa kuin monet punapomot kivääreillään rintamalla. Liekö suomalaisessa sanomalehdistössä muulloin päästelty niin paksuja ja verisiin loppunäytelmiin johtavia valheita, kuin mitä Sasu on aikoinaan tehnyt Helsingin valloituksen aattopäivinä. Mutta yhä istuu vain tämä toinen savolainen Iso-Keisari satulassaan ja yllyttää suomalaista työmiestä onnettomuuteen.

Mutta onpa sekin aika vielä tuleva, jolloin suomalainen työmies vapautuu Sasun holhouksesta ja valitsee itselleen johtajat, jotka kuljettavat sen pois siitä vihan ja valheen ilmapiiristä, johon Sasu ja muut hänenkaltaisensa marxilaisheittiöt ovat sen vieneet.

Sinimusta.

Metsäsissi Hannu Aapranpoika

Kertomus Roth'in ja Spoof'in päiviltä

Kirj. *Heikki Asunta.*

(Jatkoa edell. numeroon.)

Parempaa ei Yrjänä Huovila ollut osannut odottaakaan. Hän liittyi horjuvaan seurueeseen ilomielin, itsekin humalaista teeskennellen, ja kun kello näytti kolmea aamuyöstä, oli hän soittanut nukuksiin joka ainoan parrakkaan venäläisen. Hän poistui viuluineen vaatimattomasti ohi torkahtelevan vahtimiehen, suuntasi askeleensa suoraan pohjoista kohden ja karttoi visusti jokaista vastaantulijaa. Messukylän Irjalasta hän muitta mutkitta varasti hevosen ja antoi mennä täyttä laukkaa aina Kangasalan Vääksyyn saakka, missä hän lupauksensa mukaan piilotti sovittuun paikkaan raporttinsa sekä suuren tukun majuri Njevjevin virkapöytää koristaneita papereita. Toisen osan, mielestään tärkeämmän, hän uskoi Ponsan lammasnavetan kätköihin ja jätti Oriveden piilopaikkaan vain lyhyen ilmoituksen, josta kävi selville ryssien tarkka miesluku ja aseistus Tampereella. Ja jälleen jatkui vimmapäinen laukka halki kanervaisten nummien, joitten polut ja käänteet ratsastaja tarkoin tunsi.

Hirsilässä alkoi hevonen väsyä. Se olikin jo vanha, pattipolvinen luuska, joka ei ollut edes ryssille kelvannut, mutta ikäänkuin suuren tehtävänsä oivaltaen oli se näihin saakka tehnyt taivalta ihmetyttävän vetrein askelin. Nyt se alkoi uupuneesti korskahdella ja silloin tällöin horjahtivat sen polvetkin hontelosti.

Välittämättä vaarasta, joka ilmeisesti seurasi kantapäillä, päätti kuin päättikin ratsumies hetkisen levätä. Nevanrantaiseen näreikköön hän ajoi käymäjalkaa, itse ratsunsa rinnalla astellen, välttääkseen siten jättämästä jälkiä pehmeään sammalikkoon. Ratsu painui viipymättä pitkälleen, ja mies seurasi esimerkkiä. Monen yön valvonta oli tehnyt tehtävänsä; Yrjänä Huovila nukkui raskaammin kuin hän oli osannut uskoakaan, ja kolmen, neljän tiiman perusteellisen levon jälkeen hän heräsi maantiellä kantautuvaan hevosten hirnuntaan, johon hänen oma ajokkaansa kajeasti vastasi.

Paon mahdollisuuksia ei ollut. Vasta nyt huomasi Yrjänä Huovila, miten mahdottoman lepopaikan hän oli tullut väsyksissään valinneeksi. Suo levisi länteen päin hetteisenä ja upottavana; ainoa pakotie suuntautui kohti kruunnunmaantietä, ja siltä suunnalta läheni nyt parvi tarkkavainuisia kasakoita, jotka kavioitten jälkiä seuraten olivat väkevillä syöttiläillään saavuttamistaan saavuttaneet yksinäistä pakenijaa.

Tuomio oli lyhyt ja mutkaton. Yrjänä Huovilan syyllisyys kadonneihin papereihin oli enemmän kuin selvä, eikä hän enää katsonut asiakseen sanallakaan sitä kieltää. Mutta niitten nykyisestä olinpaikasta eivät vangitsijat saaneet selvyyttä, eivät, vaikka he toista tuntia yhteen menoon kärvensivät uhriansa puoliksi hehkuvalla hiilistöllä ja vanhan, hyväksi havaitun tavan mukaan pistelivät häntä hosureillaan. Yrjänä Huovilan suu pysyi lujasti lukossa, ja ihmeekseen huomasivat aron miehet, ettei ilmekään muuttunut hänen kasvoillaan, vaikka muuan kasakoista pirullisen hitaasti alkoi punoskella hirttoköyden silmukkaa vangin silmien edessä.

Kulottuneen Siikakankaan yksinäiseen, puoliksi palaneeseen honkaan hirtettiin puoliksi palanut mies, Yrjänä Huovila, Jäminkipohjan jäyhä, peloton talonpoika.

Kun viikko Yrjänä Huovilan lähdöstä oli ummelleen kulunut, eikä häntä kuulunut palaavaksi, sai Hannu Aapranpoika taaskin vaikean tehtävän seurata rohkean tiedustelijan jälkiä. Koska ryssien irrallisten ratsupartioitten kuitenkin oli viime aikoina kuultu yhä useammin liikehtivän Siikakankaan avoimella lakealla, ei Roth pannut neuvokkaan sissinsä henkeä vaaralle alttiiksi, lähettämällä häntä Hirsilään, minne Huovila oli luvannut viimeisen tiedoituksen kätkeä, vaan määräsi hänet suoraan halki sydänmaitten Orivedelle. Sivuutettuaan Pekkalan laajat metsäalat ja Kaanaan yksinäiset sydänmaatalot saapui Hannu Aapranpoika väsyttävän matkan jälkeen viimein Oriveden kirkon vaiheille ja huokasi helpotuksesta, saatuaan kaivatut paperit sovitusta paikasta käsiinsä. Sekavin tuntein huomasi hän kuitenkin, sil-

mäiltyään kesäyön hämärässä kirkkaudessa Huovilan jäyhällä kädellä piirrettyä tiedoitusta, ettei kaivatusta levosta vielä tullut mitään, „Jehjehvin paperit" Ponsassa, siinä kaikki, mitä Huovila oli katsonut tarpeelliseksi kirjoittaa, ja entäpikaa sonnustautui metsäsissi Hannu Aapranpoika jälleen taipalelle, joka ei suinkaan ollut kaikkein helpoimmin vaellettavissa. Tuon tuostakin sai hän kiireen vilkkaa pujahtaa metsään, väistääkseen ratsupartiota, joka sekin kaikesta päättäen oli tavoittelemassa samoja papereita. Mutta kun hän viimein, perin uupuneena ja nälkäisenäkin saavutti uuden päämääränsä, antoi löytö, jonka hän teki Ponsan lammasnavetassa, hänelle uusia voimia jatkaa vaivalloista taivaltansa. Nyt hän vasta, nähtyään sievästi kokoon kietaistun nipun ryssänkielistä sotilastekstiä, tajusi, mitä Huovilan harvat sanat „Jehjehvin papereista" olivat merkinneet, ja ilosta kevennein askelin palasi hän suorinta tietä takaisin Ruhalaan.

Parempaa tiedustelijaa kuin sankarillisesti päivänsä päättänyt talonpoika Yrjänä Huovila ei matkalle olisi voitu lähettää, sen huomasi Roth riemuksensa, Hannu Aapranpojan palattua oletettua pitemmäksi venyneeltä matkaltansa. Kävi ilmi, että Unnekiven salmen kahakassa sisseihin liittyneen koulumaisterin tiedonannot Tampereen ryssien voimista pitivät suurin piirtein paikkansa, mutta nyt saatiin kaiken lisäksi selville heidän salaisimmatkin asiansa. Muutaman tunnin papereita tarkasteltuaan ilmoittikin Roth joukollensa huimat aikeensa ja pani ihmetellen merkille, etteivät ne herättäneet hituistakaan hämmästystä miesten joukossa.

Tampere vallattava! levisi miehestä mieheen uhkarohkeudellaan huumaava päätös, ja pian oli koko „sissipataljoona" laivattu viiteentoista nopeakulkuiseen kirkkoveneeseen, jotka ottivat suunnan etelään.

Varovasti edeten sivuutettiin Murole, jossa kuusi uljasta rivimiestä liittyi joukkoon. Teiskossa, Kurjenlahden kapeassa pohjukassa laskivat veneet maihin, ja siellä jakaantui koko joukkokin kahtia, Rothin jäädessä edelleen komentamaan „laivastoa". Spoofin alkaessa jalkamiehineen edetä maitse kohti Tamperetta.

— — —

Auringon juuri tehdessä nousuaan havahtui Näsikalliolla vahtia pitävä novgorodilainen outoon kolkkeeseen, joka kantautui korviin kaukaa ulapalta. Hieraistuaan enimmät unenhauteet silmistään huomasi hän hämmästyksekseen, että viisitoista täyteen lastattua venettä aikoi muitta mutkitta purjehtia Mustaanlahteen. Mies älysi panna hälyytyksen viipymättä toimeen, ja pian alettiin kauaskantoisia kenttätykkejä miesvoimin haalata kallion kiireelle.

Sanomaton hämminki valtasi kaupungin. Komendantti Njevjev juoksenteli tolkuttomasti, puolipukeissaan ympäri majapaikkansa lattiaa, tietämättä pitkiin aikoihin, mitä oli tehtävä. Ennenkuulumatonta oli tekeillä! Sissit, nuo riivatut, olivat kuin olivatkin uskaltaneet lähteä itse kaupunkia vastaan, ja vaikka heidän joukkonsa maista katsellen näyttikin vaatimattomalta, oli sen maine sitä kantavampi.

Pian alkoivat tykit laulunsa, mutta pommin loiskahduksista välittämättä soutivat kirkkoveneet yhä lähemmäksi, kunnes ne viimein ehtivät äänen kuuluville. „Antautukaa!" huudettiin vesiltä venäjäksi, ja enempää kuuntelematta lähetti Njevjev pikalähetin Hämeenlinnaan, kenraali von Müllerin päämajan. Apua! pyysi hän kirjeessään, apua! Ylivoimainen sissipataljoona on hyökännyt kimppuuni! Apua!

Pian saivat ryssät uutta ajattelemisen aihetta. Koko heidän huomionsa oli kohdistunut veneisiin, jotka airojaan välkytellen ja ilmeista kuolemaa halveksien keikaroivat vesillä aivan kosken nielun ulottuvilla. Kaksinkertainen jalkamiesketju antoi niille tulta täysin putkin, eikä kukaan muistanut, että vaara saattoi uhata maista käsinkin. Ei kestänytkään kauan, kun huikea hurraa alkoi kaikua kosken tienoilta, ja entäpikaa toi lähetti uuden Jobin postin. Ainakin tuhat miestä, ilmoitti hän, pyrkii Tampereen keskukseen Kyttälän suunnalta; pikaiset toimet tarpeen.

Ensimmäisestä hämmingistään selvittyään lähetti Njevjev toki miesjoukon uusia vainolaisia vastaan, ja pian totesivatkin, että varsin vaaraton vihollinen oli kysymyksessä. Ilmeistä oli, että hyökkääjiltä puuttui pyssyjä ja ammuksia. Laukaukset kajahtelivat perin harvakseen, tosin sitä haikeampaa jälkeä jättäen. Sitä huolimatta lähetti Njevjev kuitenkin uuden pikalähetin Hämeenlinnaan. Yli Ratinan vuolteen ajoi hätääntynyt ratsumies, laukussaan surkea sanoma: „Vesitse käy kimppuuni amiraali Rutt, maitse kenraali Spuff. Apua!

(Jatk. seur. n:ossa.)

Kansallisen nuorison sananvapauden puolesta.

(Jatkoa siv. 386.)

sille kuuluvaa asemaa kouluissa ja yliopistossa sekä yleensä vapaampia valtiollisia oloja, eroitettiin yliopistosta ja oli pakoitettu pakenemaan Ruotsiin. — Silloin lausui hän sanat, joissa on vieläkin miettimistä niille nuorison „ystäville", jotka tänä aikana pelkäävät kansallisen julistuksen „kiihoittavan" nuorisoa liikaa. Hän lausui: *„Onko sitten se, joka harrastaa Isänmaan parasta ja sen tehden kulkee ennen astumatonta uraa, ehdottomasti vaarallinen henkilö, joka houkuttelee harhateille nuorisoa ja kansalaisia?"* — Sen ajan suomalaisuusliikkeelle on historia nyt antanut arvonsa. — Niin se tulee aikanaan tekemään myös nykyhetken nuorelle kansalliselle herätykselle.

Kiuruvedellä 18 p:nä lokakuuta 1937.

Elias Simojoki.

Poika ja ylpeät vanhemmat

Yhteiskunnallinen kertomussarja „Kaksi vuotta kuritushuonetta."

Kirjoittanut

Yrjö Kohonen

— Isä käski sanomaan, että teidän lehmänne olivat meidän apilamaassa. Nyt ne ovat navetassa, ja ne on haettava sieltä pois.

Tämän sanottuaan suutari Muikkulan Liisa pujahti ulos ja lähti juoksemaan kylätietä pitkin kotia kohti, niin että kullankeltaiset palmikot hulmahtelivat tuulessa.

— Vietävän elukat! Ilmari Heikkinen murahti äreästi. — Ovat tietysti särkeneet aidan tai joku on sitten jättänyt veräjän auki.

Hän pisti lompakon taskuunsa maksaakseen vahingon heti ja lähti Muikkulaan karjahaan kautta. Niiden muutamien vuosien aikana„ jotka hän oli „istumisensa" jälkeen asunut kotitalossaan, hän oli visusti karttanut joutumasta, mikäli vain oli mahdollista, tekemisiin muiden ihmisten kanssa. Hän oli koettanut unohtaa kaiken menneen ja omistautua kokonaan työllensä. Puusepän töitä oli runsaasti, sillä häntä pidettiin hyvänä ammattimiehenä, ja pienen kotitontin viljeleminen oli vienyt jälelle jääneen osan hänen ajastaan. Oikeastaan ei voinut enää puhua pienestä tontista; vuosien aikana oli siihen tullut lisätyksi maa-alue toisensa jälkeen, niin että pinta-alaa oli jo kymmenisen hehtaaria, niistä runsas kolmannes viljelyksellä.

Tarkastellessaan karja-aitaa hän havaitsi, että vesi oli joessa siksi paljon laskenut, että lehmät, niitä oli viisi, olivat päässeet kahlaamaan naapurin puolelle. Aitaa oli illalla käytävä jatkamassa syvemmälle veteen.

Muikkulan keltainen talo näkyi kauas. Se oli ylämaalla, peltojen keskellä. Sitä ei voinut sanoa äveriääksi taloksi, mutta tiukan komennon alaisina siellä elettiin varsin toimeen tulevaa elämää. Tietäessään, että suutari Muikkula, joka oikeastaan oli maanviljelijä, mutta käytti tarkasti muun ajan suutaroimiseen, oli kylällä yleisesti tunnettu mieheksi, jolta markka lähti soikeana sormista, Heikkinen asteli epävakaisin mielin taloa kohti. Paljon hän ei tahtonut eikä hänellä ollutkaan maksaa, mutta hän ei myöskään halunnut mennä oikeuteen; se kerta, josta oli tullut kaksi vuotta, sai riittää. Muikkula saattoi kyllä ajatella, että hän pääsi helpoimmin vankilan käyneestä naapurista siten, että määräsi tukevan hinnan, nimittäin jos hän halusi päästä eroon. Mutta hänen täytyi tälle ajatukselle vastapainoksi myöntää, että hän oli ollut tähän asti vähemmässä määrässä yhteiskunnan kiroama kuin mitä hän oli luullut. Korvin kuullen hän ei ollut vielä kertaakaan todennut joutuneensa halventavien nimitysten kohteeksi. Mutta eipä hän ollut paljon liikkunutkaan! Tunnossaan hän silti jatkuvasti kantoi epäilyksen käärmettä ja aavisteli, että jotakin odottamatonta tuli tapahtumaan, kun aika täyttyi.

Suutari Muikkula oli kotosalla; piikatyttö, joka oli pihalla, tiesi sen ilmoittaa. Ja kun hän oli kotona, niin tietysti hän oli taas tuvassa suutaroimassa. Hänen astuessaan sisään nousi pitkä, kuinvanlaiha mies nahkatuolilta ja tuli kättelemään.

— Päivää, naapuri! hän sanoi ja johdatti tulijan peremmäksi istumaan. — Muija, onko kahvi lämmintä? Panehan pöytään! Naapuri, jota ei ole moniin vuosiin näkynyt tämän katon alla, tuli istumaan vapaata aikaa.

Peräkamarista ilmestyi lihava nainen tupaan, tervehti ja ryhtyi puuhailemaan uunin luona.

— Kuinka naapurin maat kasvavat tänä kesänä? Muikkula kysyi ja istuutui työhönsä suutarintuolille.

— Hyvänlaisesti, Jumalan kiitos, Heikkinen vastasi. Tosin hänen asiansa oli toinen kuin istua vapaata aikaa tai jutella sadosta. Mutta parasta kai oli näin päästä tuttavalliseen alkuun. Se saattoi auttaa asiaa. — Heinä on sankkaa ja joutuu jo kohta juhannuksen jälkeen niitettäväksi. Rukiista tulee oivallinen sato ja se ehtii tuuleutua ennen elokuuta. Vehnä on harvanlaista.

— Ihmeellistä kyllä, ohra onnistui meillä tänä vuonna parhaiten. Kaura tuli liian myöhään kylvetyksi. Se on vielä arveluttavan lyhyttä ja kuivavartista. En tiedä, mitä siitä oikein tuleekaan.

— Kaikki riippuu vielä ilmoista.

— Kaura tulikin kylvetyksi sellaiseen paikkaan, ettei siitä erikoisen runsasta satoa voinutkaan odottaa. No niin. Ole hyvä ja käy pöytään! Muijalla onkin ollut valmista kahvia.

Juotuaan hetken äänettömästi Heikkinen päätti esittää asiansa.

— Liisa kävi ilmoittamassa, että meikäläiset lehmät olivat olleet apilamaassasi, hän alkoi varovaisesti. — Lähdin niitä hakemaan ja maksamaan vahingonkorvauksen. Olivat päässeet rantaa myöten kiertämään, kun vesi on laskenut niin vietävästi.

Muikkulan kasvot kovettuivat; näkyi selvästi, että hänelle oli raha valttia tässä maailmassa. Hän joi kauan aikaa äänettömänä. Vasta sitten kun hän oli kaatanut toisen tassinlisen ja puhalteli sitä kylmemmäksi suunsa edessä, hän vastasi:

— Elukat onnettomat sotkivat pahasti pari kappaletta. Huomasimme niin myöhään.

Sitten hän oli kotvasen vaiti miettien, ennen kuin taas jatkoi:

— Mutta hyvältä naapurilta ei koskaan viitsi liikaa ottaa. Kun tulet heinäntukkuunta-aikana päiväksi hevosinesi auttamaan, on asia selvä.

Heikkinen huokasi mielessään; tuntui vaikealta uskoa, että Muikkula saattoi puhua noin. Summa ei missään nimessä ollut kuin jokin osa siitä, mitä vahinko oli. Huhut Muikkulan rahanahneudesta olivat kyliä kierrellessään varmasti runsaanlaisesti kasvaneet.

— Sitä ei voi sanoa liiaksi, hän sanoi vapautuneesti. — Kun lähetät ajoissa sanan, milloin tarvitset, lupaan tulla.

— Selvä on.

Miehet nousivat pöydästä ja löivät kättä.

— Lehmät ovat navetassa. Ota ne sieltä ja vie kotiisi!

Sen sijaan että Muikkula olisi monen muun tavoin saattanut vieraan pihamaalle saakka, hän istuutui tunnetulle ahkeruudelleen uskollisena matalan suutaripöytänsä ääreen, sijoitti lestityn kengän polviensa väliin ja painoi naskalilla rei'än pohjaan. Vastaukseksi Heikkisen hyvästiin hän kopautti jo taitavasti puunaulan nahkaan ja nyökäytti päällään, sillä suu oli täynnä seuraaviin iskuihin tarvittavia nauloja.

Piian kanssa valitsi Heikkinen lehmänsä talon karjasta ja lähti niitä ajamaan kotiin. Muikkula, hän oli toista maata kuin mitä hän oli uskaltanut odottaa. Pitkiin aikoihin hän oli tavannut ihmisen, jossa hyvyys oli niin selvästi nähtävänä. Se tuntui yhtä hyvin hämmästyttävältä kuin juhlalliselta, ja Jumalan kiitos, se mies oli lisäksi naapuri.

Kun hän kääntyi ajettaviensa kanssa valtatieltä kotikuljasille, kiirehti Kirsti häntä vastaan. Hänen kysyvään katseeseensa hän vatsasi:

— Yhdellä heinätyöpäivällä siitä selvisi tällä kertaa.

— Älä! Onko Muikkula niin hyväsydäminen mies?

— Kahvitkin juotti.

Kolmannen valtakunnan . . . (Jatkoa siv. 394.)

vierailulle Suomeen, nousemaan Dieseliin, joka vei meidät Swinemündeen. Sitä ennen oli koko koulu kokoontunut jäähyväisparaatiin lähtevien kunniaksi. Reippaan laulun kajahtaessa jäi NPEA taaksemme. Kaiholla muistelimme tuota kuukautta, joka oli meille tuonut niin paljon uusia elämyksiä. Toisaalta oli taas mielessämme odotus kotimaahan pääsystä, joka kuitenkin on maailman paras maa.

Swinemündessä sitten saimme havaita, että matkamme ei vielä ollutkaan selvä. Saimme liput vain Pillauhun asti. Eteenpäin joka tapauksessa oli päästävä. Yö laivalla oli hiukkasen myrskyinen, taisi joku pojista „ruokkia kalojakin". Mutta seuraava aamu valkeni kauniina, ja klo 11.30 olimme Pillaussa. Mutta nyt oli kysymys siitä, pääsemmekö eteenpäin. Tuo tunti Pillaussa piti meitä jännityksessä kirjaimellisesti viimeiseen silmänräpäykseen asti. Aikamme neuvoteltuamme saimme me suomalaiset ostetuksi matkaliput itsellemme, mutta miten kävisi saksalaisten toveriemme? Uskoimme kuitenkin loppuun asti kaiken päättyvän hyvin ja uskomme saikin palkkansa. Viime hetkessä asia selvisi, pojat juoksivat laivaan, joka irtaantui laiturista.

Helpotuksesta hengähtäen, oltuamme näin onnellisesti matkalla kotimaahan, nousimme laivan yläkannelle nauttimaan merimatkan tuomaa viehätystä. Matkaseuraa meillä oli yllin kyllin, suomalaisia koululaisvaihdokkaita saksalaisine tovereineen.

Torstaina iltapäivällä tähystelimme ahkeraan Suomen rannikkoa kohden. Jo alkoivat näkyä Helsingin kirkkojen tornit ja määräaikaan klo 19.30 kiinnitettiin „Hausestadt Danzig" laituriin. Katselimme, näkyisikö „tuttuja kasvoja". Tuollahan olikin Ervamaa, kaikki on varmaan kunnossa. Niinkuin sitten saimme kuullakin syödessämme Mustassa Karhussa tuliaispäivällistä. Saksalaisten kulkureitti oli järjestetty valmiiksi. Heillä oli nim. tarkoitus kiertää kuukauden verran maatamme.

Helsingistä kiiruhtivat pojat kotiinsa otettuaan jäähyväiset saksalaisilta, jotka vielä viipyivät pari päivää Helsingissä, jonka jälkeen he alottivat kiertomatkansa, joka kuuluu onnistuneen kaikin puolin hyvin. He lähettävät kauttani terveisensä ja kiitoksensa kaikille, joiden kanssa tulivat matkansa aikana tekemisiin.

Matkamme onnistui kaikin puolin hyvin ja vastasi tarkoitustaan. Paitsi sitä, että ulkomaanmatka aina avartaa näköpiiriä ja että on tilaisuudessa oppimaan kieltä, saimme kokea tällä matkalla paljon uutta ja mielenkiintoista. Ennen kaikkea saimme omin silmin tutustua „kolmanteen valtakuntaan" ja solmia ystävyyssiteitä sen nuorison kanssa. Täytyy myöntää, ettemme mennessämme osanneet aavistaa, millä voimalla ja ripeydellä uutta Saksaa rakennetaan. Aineellisen kehityksen alalla siellä on viime neljän vuoden aikana kyetty suursaavutuksiin. Kaikki tahtovat olla mukana uutta Saksaa luomassa. Ja mikä on se voima, joka on saanut tuon suuren kansan niin yksimieliseksi? Se on voimakas, elävä kansallistunto. Ja kun kansallistunto on elävä, on se suuri mahti. Monasti tuli mieleen pieni, puolueelämän rikki repimä Suomemme. Kuinka monien kärsimysten kautta sen täytyy vielä kulkea, ja pystyykö se niitä kestämään, että pienelle kansalle välttämätön yksimielisyys saavutettaisiin.

Matkamme onnistumisen rohkaisemina päätimme molemmin puolin yksimielisesti jatkaa tätä vaihtoa. Tämä kertahan oli oikeastaan vasta kokeilua. Ensi kerralla kokemuksen opettamina voidaan retki suunnitella ja järjestää paremmin. Niillä, jotka silloin mukaan pääsevät, tulee olemaan hauska matka. Sen takaamme me, jotka tällä kerralla saimme olla mukana. P. H.

KAHVILA

Kainuun Karhu

KAJAANI

Kirkkokatu 22, puh. 341.

Kutsuu yleisöä luo lippujen!

Oy. EXELSIOR Ab.

EPILÄ

Valmistaa:

RAKENNUSKELOJA, VALJASSOLKIA, SUKIA, KUOLAIMIA YM., YM.

P. Björninen

VIIPURI

Rautatiek. 3. — Puh. 1918.

Sivuliike, Maununk. 1. Puh. 1640.

Hedelmä-, Herkku- ja Siirtomaatavaraliike.

A. Kaakinen
KELLOSEPÄNLIIKE

Kajaani. — Puh. 298.

Hyvä varasto kaikkia alaan kuuluvia tavaroita.

JENNY RANTALA

Kajaani, Linnank. 17 Puh. 141.

Hedelmä, Herkku- ja Siirtomaatavarakauppa.

VUOREN KIRJAKAUPPA

KAJAANI. Puh. 9.

Kirja-, Paperi-, Konttori- ja Koulutarpeiden kauppa. — Koru- ja Lelutavaraa.

HOTELLI KESKUS

Kajaani, Kauppak. 13. Puh. 131.

Suosittelee siistejä ja rauhallisia huoneitaan. — Hyvä ravintola.

Puistokahvila

Kajaani, Kouluk. 9. — Puh. 224.

Suosittelee tunnetusti maukasta kahviaan ja virvokkeita.

Matkailijakoti

NEVALAINEN

Kajaani. Lähellä asemaa. Puhelin 254.

Siistit huoneet. Hyvä maukas ruoka.

Kuopion Höyryleipomo

(om. V. Pitkänen.)

Kuopio, Haapaniemenk. 18.

KAHVILA ja KONDITORIA.

T:mi J. F. DAHLSTRÖM

Kuopio. — Puh. 181.

Tiilitehdas, Virvoitusjuomatehdas ja sauna.

T. MÖNKKÖNEN

KUOPIO.

Liha- ja Leikkelemyymälä Kauppahallissa, puh. 1061.

Maito- ja Ruokatavaramyymälä Vuorikatu 23, puh. 326.

Edulliset ruokatavarain ostopaikat.

Iisalmen Rautakauppa

IISALMI. Puh. 4.

KAHVILA ja RUOKALA

Automaatti

IISALMI. Puh. 295.

Suosittelee hyvää kahvia ja maukkaita ruokia.

Kallan Kirjakauppa Oy.

Kuopio. Kauppakatu 20. Puh. 67.

Ajanmukaisin paikkakunnalla.

Mikkelin Vesi- ja Lämpöjohto Oy.

MIKKELI. — Puh. 364, 202.

Suorittaa ammattikokemuksella kaikkia vesi- ja lämpöjohtoalaan kuuluvia töitä kaikkialla maassamme.

Kultasepänliike T:mi T. Polvinen

OMIST. U. NEVANEN.

MIKKELI

Porrassalmenk 25. — Puhelin 95.

Kulta- ja hopeaesineet ostatte edullisimmin meiltä.

Kuopion Vesi ja Lämpö

KUOPIO. Minna Canthink 26.

Suorittaa ammattikokemuksella kaikkia vesi- ja lämpöjohtoalaan kuuluvia töitä. — Pyytäkää tarjouksia.

TELESKOOPPI-MEKANISMILLA

on tärkeä tehtävä uudenaikaisessa täytekynärakenteessa.

Montblanc on vuosikymmeniä ollut Europan hienoin täytekynä. Se on suosittu kynämerkki ympäri maailman. Onpa maita, joissa voidaan sanoa yksinomaan myytävän Montblanc-kyniä. Nyt näihin kyniin on tehty nerokas parannus — teleskooppimekanismi — joka vain lisää kynän hyödyllisyyttä suuren musteensäiliöimiskykynsä vuoksi. Kaikista erinomaisista eduistaan huolimatta Montblanc on yhtä huokea kuin tavalliset täytekynät.

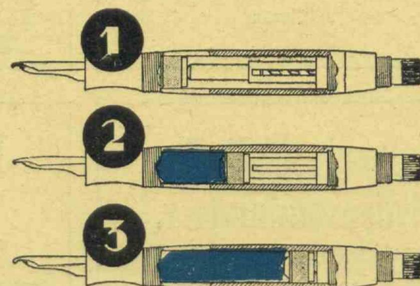
Uusi teleskooppitäyttäjä toimii samoin kuin vedenalaisen kokoontyönnettävä teleskooppilaite — täyttömäntä työntyy hyvin pieneen kokoon, mistä johtuu suuri mustesäiliön koko — ja kun Montblanc on aina kirjoitusvalmiina eikä tahri, hankkii ajatteleva ostaja ehdottomasti näitä täytekyniä.

Kokeilkaa uusia Montblanc-kyniä ja Pix-taskukyniä kirja- ja paperikaupoissa. Huomatkaa monipuolinen valikoima ja pyytäkää hinnasto.

Pääedustaja:

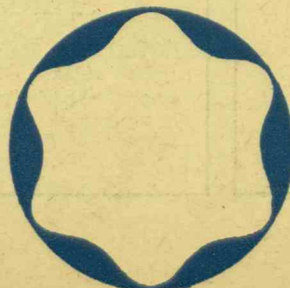
KOULUAITTA O.Y.

Helsinki.

MONTBLANC

terä on silkinsileä

kynä joka tottelee